

Huippu-urheilun tukijärjestelmä 2017 – 2020

Suomen Olympiakomitea

Huippu-urheiluyksikkö

1. Yleistä tukijärjestelmästä

Tukijärjestelmä koostuu Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämästä yleisavustuksesta lajiliitoille, OKM:n valtion avusta urheiluakatemoille, valmennuskeskuksille ja KIHULle sekä OKM:n Suomen Olympiakomitealle myöntämästä huippu-urheilun avustuksesta, joka on edelleen jaettavissa kohtien 2-4 mukaisiin tarkoituksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämä yleisavustus lajiliitoille on perustuki, jossa huippu-urheiluun (sis. vammaishuippu-urheilun integraatiolajeissa) käytettävällä osuudella lähtökohtaisesti katetaan liiton huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen, perusmaajoukkuetoimintaan ja lajin kansainväliseen kilpailutoimintaan liittyviä kuluja.

Edelleen jaettavasta huippu-urheilun avustuksesta myönnettävät tukipäätökset (Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet) tekee Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö (HUY) kokonaisarviointin ja tarkoituksenmukaisuusharkinnan pohjalta kohdissa 2-3 kuvattujen suuntaviivojen mukaisesti ja kohtien 2-6 tavoitteiden toteuttamiseksi.

Huippu-urheiluyksikön tuen myöntäminen ei anna kolmannelle osapuolelle oikeutta vaatia tukea itselleen.

Huippu-urheiluyksikön myönnettyjen tukien maksamisen ehtona on, että tuen saaja on allekirjoittanut tuen käyttöä koskevan sopimuksen Suomen Olympiakomitean kanssa. Tuen maksatus voidaan lopettaa, mikäli sopimusta on rikottu tai tuen saaja ei täytä enää tuen saamisen edellytyksenä olevia kriteerejä.

2. Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet

Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön tuki lajeille on huippu-urheilun tehostamistuki, jonka tarkoituksena on luoda valittujen lajien parhaimmille urheilijoille ja joukkueille kansainvälisen tason valmennusprosessit sekä parantaa lajien huippu-urheilutoiminnan edellytyksiä kohti parempaa kansainvälistä menestystä.

Huippu-urheiluyksikkö tukee ja tehostaa lajien huippu-urheilutoimintaa:

- Suorilla urheilija-, valmentaja- ja lajikohtaisilla talousresursseilla.
- Asiantuntijatoiminnan avulla.

- Sparraamalla lajien valmennusjärjestelmien ja osaamisen kehittämistä.

Tukijärjestelmä rakentuu urheilija-, joukkue- ja lajikohtaisesti ja keskittyy urheilijan polun valinta- ja huippuvaiheeseen. Resursoinnin ja kehittämistoimien kokonaisratkaisu suunnitellaan lajiliiton ja Huippu-urheiluyksikön yhteistyönä. Huippu-urheiluyksikön tuen edellytyksenä on lähtökohtaisesti myös lajin vahva oma panostus huippu-urheilutoimintaan.

Huippu-urheiluyksikön tukijärjestelmä ja TUKI-päätökset perustuvat kokonaisvaltaiseen harkintaan, avoimeen päätösten perusteluun, läpinäkyvyyteen ja säännölliseen seurantaan. Arviointia tehdään yhdessä lajin ja Huippu-urheiluyksikön kanssa vuosittain.

2.1. Urheilijaluokittelun perusteet ja menestyspotentiaalın määrittäminen yksilölajeissa

Urheilijat luokitellaan menestyspotentiaalinsa perusteella seuraaviin ryhmiin:

PODIUM: Urheilijalla arvioidaan olevan **realistinen mitalipotentiali** seuraavissa Olympialaisissa ja/tai MM-kilpailuissa; **paralympialajeissa kultamitalipotentiali**. Arvioinnissa otetaan huomioon lajin erityispiirteet (mm. kansainvälinen kilpailujärjestelmä) sekä urheilijan kehityspotentiali ja sen tukena käytetään mm. seuraavia kriteerejä:

- Olympialajien urheilija on pääsääntöisesti sijoittunut päälajissaan/päämatkallaan 8 joukkoon, kun maailman parhaimmisto on kilpailussa mukana. Urheilijalla on myös top 3-sijoituksia (suhteessa vertailuun kelpaavien kilpailujen määrään; HUY arvioi ja määrittää nämä kilpailut yhdessä lajin kanssa).
- Ei-olympia- ja paralympialajissa tai -luokassa urheilija on MM- tai paralympiamitalisti ja urheilijalla on useita top 3-sijoituksia vastaavissa kansainvälisissä kilpailuissa ja/tai top 3 -sijoituksia kilpailuluokan rankingissa.

PISTESIJÄ: Urheilijalla arvioidaan olevan **realistinen top 8-potentiali** lajin seuraavissa Olympialaisissa ja/tai MM-kilpailuissa; **paralympialajeissa top 3-potentiali**. Arvioinnissa otetaan huomioon lajin erityispiirteet (mm. kansainvälinen kilpailujärjestelmä) sekä urheilijan kehityspotentiali ja sen tukena käytetään mm. seuraavia kriteerejä:

- Olympialajien urheilija on pääsääntöisesti sijoittunut päälajissaan/päämatkallaan 12 joukkoon, kun maailman parhaimmisto on kilpailussa mukana. Urheilijalla on myös top 8-sijoituksia (suhteessa vertailuun kelpaavien kilpailujen määrään; HUY arvioi ja määrittää nämä kilpailut yhdessä lajin kanssa).
- Ei-olympialajissa, paralympialajissa tai -luokassa urheilija on MM- tai paralympiamitalisti ja/tai urheilijalla on useita top 8-sijoituksia vastaavissa kansainvälisissä kilpailuissa ja/tai top 8-sijoituksia kilpailuluokan rankingissa.

TALENTTI: Urheilija kuuluu **ikäluokassaan ehdottomaan maailman kärkeen ja hänet arvioidaan tulevaisuuden aikuisten Podium-tason urheilijaksi**. Arvioinnin tukena käytetään mm. seuraavia kriteerejä:

- Urheilija on ikäluokassaan kuuden parhaan joukossa maailmassa (nuorten MM-kilpailut ja maailmantilasto); paralympia- ja ei-olympialajit kolmen parhaan joukossa **ja** urheilija omaa

5. Lajin ja HUY:n vuosittaiset arviot tehtyjen toimenpiteiden tuloksista ja vaikutuksista

2.3. Joukkuepalloilun luokitteluperusteet ja menestyspotentiaalin määrittäminen joukkuepeleissä

Joukkuepeleissä käytetään seuraavia arvioinnin luokitteluperusteita yleisten huippu-urheilutoiminnan arvioinnin perusteiden (kohta 2.2.) lisäksi:

1. Lajissa saavutetaan **säännöllisesti kansainvälisiä huipputuloksia**

- Arvokilpailut (EM, MM ja Olympialaiset / Paralympialaiset).
- Maailmanranking.

Lajikohtaiset tarkemmat menestystavoitteet arvioidaan osana lajin menestysuunnitelmaa, lähtökohtaisesti kuitenkin seuraavasti:

- Globaalit olympialajit top 8 Euroopassa, top 16 maailmassa.
- Ei-globaalit olympialajit ja muut kansainvälisen tason lajit top 3 maailmassa.
- Paralympialajit top 3 Euroopassa, top 6 maailmassa.

2. Konkreettiset valmentautumisen ja kilpailutulosten tavoitteet – sisältäen uusia strategisia aloitteita sekä korkeatasoisen ja tavoitteen saavuttamisen mahdollistavan, uskottavan toimintasuunnitelman (**liittojen esittämä lajin menestysuunnitelma**).

3. Lajiliitolla on selkeä **satsaus huippu-urheiluun**, se kattaa itse sovitut osat tarpeellisesta tukijärjestelmästä ja sillä on omaa tulo-rahoitusta.

- Panostukset valmennukseen.
- Panostukset maajoukkuevalmennukseen.
- Valmennuksen laatu.

4. **Maajoukkuevalmennus on hyvin organisoitu** ja tukijärjestelmän vastuut on selkeästi jaettu.

- Selkeät linjaukset pelaajakehityksessä.
- Seuratoiminta / avainympäristön toiminta.

3. Huippu-urheiluyksikön tehostamistukiohjelmat

Lajin urheilijoiden/joukkueiden menestyspotentiaalin sekä lajin huippu-urheilutoiminnan arvioinnin perusteella Huippu-urheiluyksikkö myöntää urheilija- ja lajikohtaisia suoria tehostamistukia sekä asiantuntijatukea alla olevissa viidessä eri tukiohjelmassa. Lajin valmennusjärjestelmän ja osaamisen sekä mahdolliset muut kehittämistoimenpiteet suunnitellaan osana lajin tukipäätöstä ja menestysuunnitelmaa.

Olympia- ja paralympialajien kärkilajien tukiohjelmat:

- Ohjelmaan valitaan:

- a) **Yksilölajit, joissa tavoitellaan uskottavasti useampaa kuin yhtä mitalia** seuraavista Olympialaisista / Paralympialaisista: kansainvälisten näyttöjen

perusteella lajissa on useita tämän hetken tai tulevaisuuden potentiaalisia mitaliehdokkaita.

- Olympia/MM sijat 1 – 8.
- Paralympia sijat 1 – 3.

b) Joukkuelajit, joilla on potentiaalinen mahdollisuus 8 parhaan joukkoon Olympia- / MM-tasolla ja 3 parhaan joukkoon Paralympialaisissa

- Lajissa toteutuvat myös seuraavat asiat:
 - Kärkiurheilijoiden/joukkueiden eteneminen ja näkymä kohti seuraavia olympialaisia/paralympialaisia tai MM-kisoja on nousujohteinen sekä valmentautumisen kokonaisuus on uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen.
 - Lajissa on uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen huippu-urheilutoiminta ja sen kehittäminen (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Huippu-urheiluyksikön tehostamistuki suuntautuu sekä suorina taloudellisina tukina että asiantuntija- ja olosuhdetukina. Tuen suuntaamisessa huomioidaan urheilija/joukkue- ja lajikohtaiset räätälöidyt tarpeet ja vaatimukset.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa pitkäjänteisen, lähtökohtaisesti 4-vuoden, kehittämis- ja menestysuunnitelman. Tuki ja toiminta arvioidaan kuitenkin vuosittain ja tuen saannin edellytyksenä on lajin vuosittainen raportointi Huippu-urheiluyksikölle ohjeiden mukaisesti.

Olympia- ja paralympialajien yksilölähtöiset tukiohjelmat:

- **Ohjelmaan valitaan yksittäiset urheilijat, joilta odotetaan mitalia** seuraavissa olympialaisissa/paralympialaisissa/MM-kisoissa. Ohjelmaan voidaan harkinnalla valita myös yksittäinen talentti tai HUY:n muun tukiurheilijan kriteerit täyttävä urheilija.
- Urheilijan eteneminen ja näkymä kohti seuraavia olympialaisia/paralympialaisia tai MM-kisoja on nousujohteinen ja valmentautumisen kokonaisuus uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen.
- Prosessi ja valmentautumisen tukiratkaisut rakennetaan kärkiurheilijan ehdoilla/”ympäri” yhteistyössä lajin kanssa.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee tukipäätökset huomioiden kokonaisvaltaisesti urheilijakohtaiset tarpeet ja tarvittavat räätälöidyt ratkaisut. Tuki voi suuntautua sekä suorina tukina että asiantuntija- ja olosuhdetukina.
- Tuki edellyttää urheilijan valmentautumisen suunnitelmaa seuraaviin olympialaisiin/paralympialaisiin/MM-kisoihin asti sekä urheilijan vuosittaista raportointia Huippu-urheiluyksikölle ohjeiden mukaisesti. Tuki ja toiminta arvioidaan vuosittain.

Olympia- ja paralympialajien investointilajiohjelmat:

- **Ohjelmaan voidaan valita lajeja, joissa on uskottavan ja nousujohteisen menestysnäkömän (1-2 olympiadia) omaavia olympia/paralympia/MM-tason urheilijoita/joukkueita** (katso urheilija- ja joukkueluokittelu, kohta 2.1. ja 2.3.).

- Ohjelmaan voidaan valita myös niitä olympialajeja, joissa tavoitellaan uskottavasti mitalia seuraavissa lajin EM-kilpailuissa.
- Lajissa on myös uskottavia ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä huippu-urheilutoiminnan ja sen kehittämisen ratkaisuja (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.).
- Huippu-urheiluyksikön tuki lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen ja sen kärkiurheilijoiden/joukkueiden valmentautumisprosessien tukemiseen suuntautuu räätälöidysti ja tarveharkintaisesti. Tuki voi olla suoraa tukea, asiantuntija- ja/tai olosuhdetukea.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa pitkäjänteisen, lähtökohtaisesti 4-vuoden, kehittämis- ja menestyssuunnitelman. Tuki ja toiminta arvioidaan kuitenkin vuosittain ja tuen saannin edellytyksenä on lajin vuosittainen raportointi Huippu-urheiluyksikölle ohjeiden mukaisesti.

Muiden kansainvälisen tason lajien tukiohjelmat:

- Ohjelmaan voidaan valita lajeja, joissa on **useita MM-mitalitason urheilijoita (yksilölajit) tai mitalitason joukkue.**
- Kärkiurheilijoiden/joukkueiden eteneminen ja näkyvä kohti seuraavia MM-kisoja on nousujohteinen ja valmentautumisen kokonaisuus uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen.
- Lajissa on uskottava huippu-urheilutoiminta ja sen kehittäminen (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Lajien valinnassa huomioidaan lajin kansainvälinen taso ja laajuus sekä kansallinen merkittävyys.
- Huippu-urheiluyksikön tuki lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen ja sen kärkiurheilijoiden/joukkueiden valmentautumisprosessien tukemiseen suuntautuu räätälöidysti ja tarveharkintaisesti. Tuki voi olla suoraa tukea, asiantuntija- ja/tai olosuhdetukea.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa pitkäjänteisen, lähtökohtaisesti 4-vuoden, kehittämis- ja menestyssuunnitelman. Tuki ja toiminta arvioidaan kuitenkin vuosittain ja tuen saannin edellytyksenä on lajin vuosittainen raportointi Huippu-urheiluyksikölle ohjeiden mukaisesti.

Olympialajien kehityslajiohjelmat:

- Lajissa ei ole riittävää huippu-urheilumenestystä (olympialaiset ja aikuisten kansainväliset arvokilpailut) eikä selkeää lähitulevaisuuden ennustetta siitä.
- Lajissa ei ole riittävän uskottavia ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä huippu-urheilutoiminnan ja sen kehittämisen ratkaisuja (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Huippu-urheiluyksikkö ei lähtökohtaisesti jaa kehityslajeille suoria huippu-urheilun tehostamistukia, mutta voi suunnata valituissa lajeissa asiantuntijatukea lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen.

4. Huippu-urheiluyksikön valmentajaohjelma

Huippu-urheiluyksikön valmentajaohjelman lähtökohtana on varmistaa nykyisten huippu-urheilijoiden/joukkueiden sekä tulevaisuuden menestyspotentiaalisten urheilijoiden avaintoimijoille (valmentajat, lajien valmennuspäälliköt) hyvät toimintaympäristöt,

